

**Til
Forsvarsdepartementet**

Vår dato: 13.12.2021
Vår referanse: Marit Bærøe
Deres referanse: 2019/990

Høringssvar Sjømat Norge - Forskrift om opptak og bruk av informasjon om bestemt angitte bunnforhold

Sjømat Norge har mottatt på høring *forskrift om opptak og bruk av informasjon om bestemt angitte bunnforhold*, og takker for muligheten for å gi innspill.

Forslaget til forskrift forsøker å balansere allmennhetens behov for tilgang til informasjon og effektive saksbehandlingsrutiner, opp mot Forsvarets behov for å skjerme informasjon som kan få skadefølger for rikets selvstendighet og sikkerhet og andre vitale nasjonale sikkerhetsinteresser. Dette har sjømatnæringen forståelse for, og er villig til å være fleksibel i å komme frem til hensiktsmessig løsninger som ivaretar forsvarrets interesser på en god måte, f eks gjennom klarerte og sikre opptak-, lagrings- og delingsrutiner.

Sjømatnæringen er en stor og voksende næring langs kysten og en viktig bidragsyter til verdiskaping, sysselsetting og bosetting. Vi ønsker innledningsvis påpeke at høyoppløselige dybde- og havbunnsmodeller er av stor betydning for drift og videreutvikling av sjømatnæringen, samt forvaltningen av denne. Det er avgjørende at næring, forvaltning og forskning får tilgang til informasjon for å kunne utnytte Norges kystområder på en god måte. For å kartlegge egnethet for akvakulturetableringer er vi avhengige av bunndata på et relativt detaljert nivå. Et rigid graderingsregime knyttet til kartlegging og bunndata vil være til betydelig hinder for videreutviklingen av norsk marin matproduksjon.

En sentral del av forskriften er å gi Kartverket adgang til å avgradere, omgradere eller gi tillatelse til å gjøre opptak av og utlevere gradert informasjon uten å måtte innhente samtykke fra Forsvaret. Det beskrives i høringen at det vil være mer effektivt at saksbehandlingen etter den nye forskriften i større grad samles hos Kartverket istedenfor dagens ordning hvor store deler av saksbehandlingen er delt mellom Forsvaret og Kartverket. Det legges også opp til at forholdet mellom Kartverket og Forsvaret skal reguleres nærmere i en samarbeidsavtale mellom etatene. Dette er forhold vi ber om at følges opp med tilstrekkelige saksbehandlingsressurser, da denne forskriften, samt økende behov for dybde- og havbunnsdata for akvakulturindustrien vil bety en betydelig økning i søknader til Statens Kartverk. Per i dag er allerede saksbehandlingstiden 4-6 uker, som er alt for lenge, Sjømat Norge ber om at saksbehandlingstiden berammes til max 2 uker.

Sjømat Norge er kjent med at bunndata har vært underlagt et spesielt graderings- og forvaltningsregime, med uklarerheter knyttet opp mot innhenting, bruk og deling av disse data. Sjømat Norge ber om at denne datainnhenting- og bruken av disse gjøres etter et klart regelverk, slik at næringen lovlig kan innhente godkjenning for å bedrive den nødvendige kartleggingsaktiviteten. Denne høringen bør klargjøre tilgangen og bruken av denne type gradert informasjon, men for å lykkes med dette må det være klare retningslinjer og regelverk for innhenting, lagring og deling av

data. Dette vil bidra til mer avklart og forutsigbar tilgjengeliggjøring av bunndata, samtidig som at sikkerheten rundt innholdet ivaretas.

For sjømatnæringens avanserte og kunnskapsdrevne drift er høyoppløselige bunndata og avledede produkter av helt avgjørende betydning både for plassering av anlegg, men også med bakgrunn i myndighetsbestemte krav, der disse data skal vedlegges søknad om lokalitet eller ved justering plassering/ endring.

I NS 9410:2016 (Miljøovervåkning av bunnpåvirkning fra marine akvakulturanlegg) kapittel 5 omtales krav til Forundersøkelse. Dette er en undersøkelse av anleggs- og overgangssonen som utføres før akvakulturanlegget plasseres. Krav til innhold i denne undersøkelsen gis i Fiskeridirektoratets *"Veileder for utfylling av søknadsskjema for tillatelse til akvakultur i flytende eller landbasert anlegg"*. Det presiseres i NS 9410:2016 at det skal foretas en kartlegging som gir et kartgrunnlag med tilstrekkelig oppløsning, som angir substrattypen ("multibeam backscatter") og tredimensjonale bunnkart. For å oppfylle disse krav er man nødt til å benytte bunnkartleggingssystemer med multistråle-ekkolodd hvor bunnhardhet kan fremstilles. Forundersøkelsen brukes til å velge en plassering av akvakulturanlegget ut fra hensyn til spredning og akkumulering av organisk materiale. Rapporten vedlegges alle akvakultursøknader, og skal følgelig ut på offentlig høring før eventuell tildeling av konsesjon eller lokalitet.

Havbruksbedrifter med lokalitet i sjø har også krav til angivelse av bunntopografi i ny utgave av NS 9415:21, som i kap.8.7, beskrivelse av vanndybde, bunntype og bunntopografi, som sier at bunntopografi og bunntype skal kartlegges for hele lokaliteten, inkludert forankringens utstrekning. Dette viser at det er motstridende interesser og krav fra myndighetene, som bidrar til uforutsigbarhet og uklarheter i fht krav og rammer.

Tilgang og innhenting av data må standardiseres slik at innhenting og lagring av data ikke er i strid med lovverket. Slik forskriften foreligger vil den bidra til kriminalisering av dagens praksis, og vil medføre store utfordringer for havbruksnæringen å etterfølge myndighetsbestemte dokumentasjonskrav.

Konkret foreslår vi at det tydelig må fremgå hvilke skjermingsverdige områder hvor oppløsning på mindre enn 25 x 25 m ikke vil kunne være fritt tilgjengelig, og hvor «uautorisert» datainnsamling ikke skal finne sted. Ut over disse områdene bør det være lovlig som generell praksis å innhente data i høyere oppløsning. Dagens krav til oppløsning av bunndata fra Fiskeridirektoratet er 10x10meter. (Ref Kap 5-6 i 9415.) Dette bør være grensen for gradering, og vi ber om en harmonisering av regelverket mellom embedsverk og Forsvar knyttet til disse forhold.

Bunndata i den oppløsning havbruksnæringen gjennom egeninnsamling av data har tilgang til er sannsynlig informasjon som andre nasjoner har tilgang til. Om ikke all informasjon gjøres offentlig tilgjengelige, bør det være et mål å gjøre så mye av informasjon så åpen som mulig. Det må også i størst mulig grad gjøres mulig for selskapene å drive kartlegging, med tydelige krav til lagring og deling av disse.

Selskap som har utstyr og kompetanse til å innhente disse data må enkelt få sikkerhetsklarering og autorisering for håndtering av gradert informasjon.

I regjeringens oppdaterte havstrategi (2019) forutsettes det at en god forvaltning av norske havområder må være kunnskapsbasert, hvor forskningsbasert forvaltning skal sørge for tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag. Dette inkluderer tilgang på informasjon, så fremst det er sikkerhetsmessig forsvarlig. Norge har også globalt forpliktet oss til FNs bærekraftsmål og avtaler i Havpanelet om å bidra til mer bærekraftig forvaltning av kystsonen gjennom økt kunnskap om havstrømmer og bunnforhold.

Forskriften medfører at datainnhenting til bunnkart knyttet opp mot FoU, fiskeri, skipsfart, kystforvaltning fortsatt vil være forbudt i praksis. FNs oppfordring til tilrettelegging for økt kunnskap om kyst- og havområder gjennom kartlegging av bunndata vil med denne forskriften ikke kunne etterfølges, til tross for at dette er en konvensjon Norge har forpliktet seg til.

Sjømat Norge ber om at Norge har en generell åpenhet om alle offentlige og delte geodata som er innsamlet til å omfatte også havbunn, slik at dette ikke er til hinder for kunnskapsinnhenting, forskning og næringsutvikling. Dette bør kunne praktiseres på generelt grunnlag, med unntak for særdeles graderte områder. I disse tilfeller kan innhenting av data på gradert / konfidensielt nivå underlegges forskrift og søknadsplikt.

Sjømatnæringen benytter data både levert av Kartverket eller generert av egne systemer. Data generert av næringens egne tjenesteytere ligger i en oppløsning langt over hva Forsvaret selv disponerer, derfor vil disse kartleggingene og innhenting av data sannsynligvis være en ressurs for Forsvaret.

Sjømat Norge ber om en dialog rundt disse forhold knyttet til havbruksnæringens behov for tilgang til detaljert bunndata for en best mulig plassering og drift av oppdrettsanlegg, samt innhenting av kunnskap om bunndata for best mulig bærekraftig forvaltning av kystsonen, uten at dette utfordrer rikets sikkerhet.

Vennlig hilsen
Sjømat Norge

Geir Ove Ystmark

Marit Bærøe

Adm. Direktør

Fagsjef